

له یلا ئە فشار: چیژ له مۆزیک ژەنین وەردەگرم

تەیار سەبیر
نایرونی

دیسانەووە گەندەلێ

هەر لەسەرەتای دامەزراندنە دەست بە کاربوونی حکومەتی هەری می کوردستانەووە تائێستایش خەلک بەگشتی هاوارەدەکات ئەم حکومەتە بەهەزی کۆمەڵێک بەرپرسەووە گەندەلبووە، لەزەلکاوی گەندەلبووە چەقیووە ناتوانی بێتە دەروە. ئەمە تائێزە ئاساییە کە خەلک هاوار لەگەندەلی و دزی و فزی بەرپرسەکان دەکات. بەلام ئیتر لەوێووە ئاسایی نییە کە بەرپرسەکانیش بەجۆزێک لەجۆرەکان هاوار لەدەست گەندەلی دەکەن و خۆیان بەبەشێک لەخەلک دەزانن. جاناژانین ئایا خەلک گەندەلە یاخود بەرپرسەکان؟ لێزۆووە ئاسایی نییە بەرپرسەکانیش هەمان شیوێی خەلک دادو بێدایان بێت لەدەست گەندەلی. چونکە ئەو بەرپرسان حکومەتەکیان گەندەلکردووە نەک خەلک. ئەو بەرپرسان ئەم ولاتەیان خۆشناوێت و خزمەتی خەلکەکی ناکەن. دەمی هەر بەرپرسیک دەکەیتە داوای شەفافییەت و خزمەتی باش دەکات بۆ خەلک، داوای چاکسازی و پاکسازی دەکات لەحزب و حکومەتدا، داوای دەکات ئیتر کاتی ئەوە هاتوووە کە خزمەتی خەلک بکەیت و چاکەیان بدریتەووە. بەلام ئەوێ پرسیار دروستدەکات ئەوێ بەش بەرپرسان داوای چاکسازی و پاکسازی لەکێ دەکەن لەکاتیگدا کە خۆیان سەرچاوەی گەندەلین؟ خەلک مافی خۆیەتی دادو بێدای بێت داوای چاکسازی بکات لەحکومەت و بەرپرسانی، چونکە ئەوان حکومەتەکی بەرپرسەبەن و کاربەدەست و وەزیرو مەدیرەمان تێیدا، نەک خەلکێکی ئاسایی گەرەکە هەزارەکانی شار کە زستانان تائێزۆو دەچێتە قورەووە و هاوینانیش تەپوژو میشوولە چاوی کۆیژدەکەن.

چاکسازی و نەهێشتنی گەندەلی بەو ناکرێت بەرپرسانی حزبی و حکومی فێرکەیت بەبۆنەو بێ بۆنە قسە بۆخەلک بکەن و باسی گەندەلی بکەن، گەندەلی بەو بنەبرناکرێت لەتقیقەکانەووە بەرنامەیی لەسەر بکەیت و قسەیی زۆر بەبۆخەلکی بێتاقەت و بێزار بکەیت. چارەسەری گەندەلی زۆر ئاسانە گەر حکومەت مەبەستی بێت. خەلک نالێت: بابەرپرسەکان مووچەیی زۆر زۆر زۆرەندیان نەبێت، خەلک نالێت: بائەوان دزی نەکەن و پارەیی ئێمە لوشتنەدەن. خەلک ئەلێت: بابەرپرسەکان مووچەییان زۆر بێت، بەلام مووچەیی زۆریش بۆ کارمەندانی حکومەت دابین کەن. خەلک ئەلێت: بابەرپرسان پارەو پولی زۆر بۆخۆیان گەندەلەووە بەلام دەست لەبازارو بالەخانەیی بەرز هەلگەرن و واز لەگومرگی سەر پێداوێستییە روژانەییەکانی ئێمە بێنن. خەلک ئەلێت: باحکومەت لەبری بارهگایەکی حزبی و حکومی هەزار بارهگای هەبێت وەک ئێستا، بەلام ئەو بارهگایانە لەخانوی ئەهلبیدا نەین و بێنای تاییەتیان بۆ دروستکرێت، بۆئەوێ خەلکیش بێتوانی لانیگەم بەو مووچەییە مانگانە دەستی دەکەوێ لەلایەن حکومەتی عیراقەووە کرێی خانووەکی دابینکات. خەلک ئەلێت: بابەرپرسان لەگوندە خۆشەکان کێلگەیی کشتوکالی و فێلابیان هەبێت، بەلام کۆلان و شەقامەکان بۆ ئێمەیش قیرتاو کەن. پردی زۆر بۆ شارەکان دروستکەن و ئۆردوگای نیشتهجێبووین زۆر بکەنەووە ئاوی پاک و کارەبای بەرەوام بۆ خەلک دابینکەن. بەلام ئایا ئەوانە دەکەن؟ هەلبەت نەخێر، دەبێز بەخێر چی گەندەلی .

بۆ گەیشتنی ئەوێ گەندەلی بەو ناکرێت بەرپرسانی حزبی و حکومی فێرکەیت بەبۆنەو بێ بۆنە قسە بۆخەلک بکەن و باسی گەندەلی بکەن، گەندەلی بەو بنەبرناکرێت لەتقیقەکانەووە بەرنامەیی لەسەر بکەیت و قسەیی زۆر بەبۆخەلکی بێتاقەت و بێزار بکەیت. چارەسەری گەندەلی زۆر ئاسانە گەر حکومەت مەبەستی بێت. خەلک نالێت: بابەرپرسەکان مووچەیی زۆر زۆر زۆرەندیان نەبێت، خەلک نالێت: بائەوان دزی نەکەن و پارەیی ئێمە لوشتنەدەن. خەلک ئەلێت: بابەرپرسەکان مووچەییان زۆر بێت، بەلام مووچەیی زۆریش بۆ کارمەندانی حکومەت دابین کەن. خەلک ئەلێت: بابەرپرسان پارەو پولی زۆر بۆخۆیان گەندەلەووە بەلام دەست لەبازارو بالەخانەیی بەرز هەلگەرن و واز لەگومرگی سەر پێداوێستییە روژانەییەکانی ئێمە بێنن. خەلک ئەلێت: باحکومەت لەبری بارهگایەکی حزبی و حکومی هەزار بارهگای هەبێت وەک ئێستا، بەلام ئەو بارهگایانە لەخانوی ئەهلبیدا نەین و بێنای تاییەتیان بۆ دروستکرێت، بۆئەوێ خەلکیش بێتوانی لانیگەم بەو مووچەییە مانگانە دەستی دەکەوێ لەلایەن حکومەتی عیراقەووە کرێی خانووەکی دابینکات. خەلک ئەلێت: بابەرپرسان لەگوندە خۆشەکان کێلگەیی کشتوکالی و فێلابیان هەبێت، بەلام کۆلان و شەقامەکان بۆ ئێمەیش قیرتاو کەن. پردی زۆر بۆ شارەکان دروستکەن و ئۆردوگای نیشتهجێبووین زۆر بکەنەووە ئاوی پاک و کارەبای بەرەوام بۆ خەلک دابینکەن. بەلام ئایا ئەوانە دەکەن؟ هەلبەت نەخێر، دەبێز بەخێر چی گەندەلی .

پرسیار : ئایا گیتار ژەنیکێ لێهاتوو بۆ بەرپرسەکانی کۆنسیرتیک چ بە شارەزای دەوێ ؟!

وەلام : سەرەتا دەبی لە بۆاری تەکنیک و ژەنیدا توانایکی باشی هەبی، بێتوانی هاوھەنگی لەگەڵ ئامێرەکانی دیکەدا بکات، بێتوانی خۆی رابھێنێ کە بە چ شیوێیەکی هاوسەنگی دەپارێزێ، هەلبەت دەبی کۆنسیرتی پیاوێ باش بزانی، چونکە بەشی ئۆرکسترا بچووکتر دەکاتەووە، سەرەتا بە پیاوێ مەشق دەکات. پرسیار : ئایا کاری کێرەکی لە گیتار ژەنیدا سەخت نیە ؟ ئایا وەدەستەپێتانی خەلات لە کۆنسیرتیکدا رێگەیک بۆ وانه کۆتەوێ لە زانستگە دەدۆزیتەووە ؟!

وەلام : ئیستا گیتاریستی باش زۆرن، بۆیە هەمیشە کێرەکی دەکری، بەلام پێشکەشکردنی بەرھەمی نوێ گرنگی تاییەتی خۆی هەبە، هەموو گیتاریستەکان دەبی بەرھەمی نوێ بھافرێنن تا پێشانی بدات کە هەنگاوی بەرھەمی پێشەووی هەلبێتەووە. ئیستا وەدەکاری و پێنەدبوون بە تەکنیک و ھونەری مۆزیک لە پێشەووی، دەبی دنیای تازە بەو ھەموو مۆزیکژەنەووە بەرھەمی ناوادی پێشکەش بکات و شیوازیکی دیکەیی بۆ دەربێن ھەبی .

بکری، چونکە مرۆفەکان جۆراوجۆرن ئەوانەیی کە دەیانەوێ گۆی لە کۆنسیرت یان پارچەیک مۆزیک بگرن . زۆر جارن گیتاریستەکان پێش ئەوێ بەرھەمەکانیان بلاو بکەنەووە بۆ منیان رەوانە دەکرت تا رەخنەو سەرچ و تێبێنن بۆ بۆنوس، بەلام من دەبواوە ئەو خالانەیی پەنجەیان دەخەسەر زۆر بە وریایەووە رەفتاریان لەگەلدا بکەم .

مۆزیکناس بن، یا مۆزیکژەن بن دەنا لە توانایان دانابن رەخنەیکە بەجی و سوودمەند بگرن. باشترەوایە کە ھونەرمەندانە و بەچاوی یاری لەگەل مۆزیکدا کار بکری، دەبی رەخنەگر کەسیکی لێهاتوو، روئشبین و شارەزا بی و توانای ئەوێ ھەبی بەرگەیی کاری نوێ بکری و ئامادەیی بۆ نوێکاری تیدا ھەبی. نای بلی دەبی مۆزیک تەنیا بەم شیوێیە پێشکەش

لە یلا ئە فشار لە دایکیووی ولاتی ئێران، داوی ئەوێ بەشی گیتارزانی لە ھونەرستانی مۆزیک تەواو دەکات، سالی ۱۹۷۷ دەچیتە ئەمریکا، لەوێ برونامەیی لیسانس لە مۆزیک وەردەگرت، ئەو یەکەمین ژنە کە توانیووەتی دکتۆرا لە گیتارو مۆزیکدا بەدەست بێنی . ناوبراو توانیووەتی باشترین خەلات لە دامەزرادەیی گیتاری کلاسیکی ئەمریکا، فێستقالی ئیسپانیا و چەند شوینی دیکە وەربگری .

دکتۆر لە یلا ئە فشار بیگومان یەکیک لە ناوادرترین گیتارناس و مۆزیکژەنی جیھانە. ئەو کۆرسی پرۆفیسۆری خۆی لە سالی ۲۰۰۰ لە دانسگەیی مومفیس تەواوکردووە، تا ئیستا سەرپرەشتی دەیان نامەیی لیسانس و ماجستەر و دکتۆرای کردووە. ناوبراو لە ھۆلە ناوادرەکانی ئەوروپا، ئاسیا، ئەمریکا، باشوور و باکووردا دەیان بەرھەمی خۆی پێشکەش کردووە. لە وەلامی چەند پرسیاریکدا بەم شیوێیە وەلامی داووە : پرسیار : جگە لە مۆزیک ژەنین پێوھندیت لەگەل ئاوازنان چۆن ؟

وەلام : لە سەرھەمی فێرخواییدا زانستی ئاوازنانم خویندووە، بەلام زیاتر ئامانجم مۆزیک ژەنین بوو، ھەرچەندە لەگەل زۆر لە ئاواز دانەران کارم کردووە، بەرھەمی هاوہەشمان پێشکەش کردووە، بەلام زیاتر چیژ لە مۆزیک ژەنین وەردەگرم . پرسیار : کێن ئەوانەیی رەخنە لە مۆزیک و ژەنین دەگرن ، رەخنەگری راستین کێن ؟! وەلام : بیگومان دەبی کەسانیک رەخنە بگرن کە خۆیان مۆزیکزان و

۴۰۰۰ سۆزانی لەدوبەیی دەردەکرین

ھەوالەکان : روژنامەیی سیقن دەیز (ھەوتەمین روژ) بلاوی کردووە کە پۆلیسی شاری دوبەیی لەھەلمەتیکێ گشتگیردا بۆ پاککردنەووی شارەکە لەئافەرەتانی سۆزانی توانیان لەماوہەیکێ کورتدا ۴۲۰۰ ئافەرەتی سۆزانی دەستگیر بکەن کەھەموویان لەولاتانی دیکەو بەھەبەستی سیکسفرۆشی روویان لەدوبەیی کردبوو، لەویش کاری لەشفرۆشیان ئەنجام دەدا. ئەوێ شیواوی باسە سالی رابردو کاربەدەستانی ئیمارات یاسایان دەرھینا کەسزای تووند بەسەر ئەو کەسانە دەسەپێنی ک لەھەوارەکانی سیکسفرۆشی و زۆرکاری و رەفتاری درندانە بازگانی بەمرۆفەو دەکەن. دەبی بگوتری کەدوبەیی ناوادرترین شاری کەنداو کە ئافەرەتانی سۆزانی ولاتان بەمەبەستی پارە پەیداکردن تێیدا نیشتەجی دەبن. سالی رابردو کاربەدەستانی ھەریمی کوردستان بانگەشەیی ئەوێیان دەکرد کەھەولێر دەکەن بەدوبەیی !! بەلام کوردستانیان ھەزار نەفرەت لەشاریک دەکەن کەلەماوہی یەک روژدا ۴۲۰۰ ئافەرەتی سۆزانی تیدا دەستگیر بکری.

ھەوالەکان : روژنامەیی سیقن دەیز (ھەوتەمین روژ) بلاوی کردووە کە پۆلیسی شاری دوبەیی لەھەلمەتیکێ گشتگیردا بۆ پاککردنەووی شارەکە لەئافەرەتانی سۆزانی توانیان لەماوہەیکێ کورتدا ۴۲۰۰ ئافەرەتی سۆزانی دەستگیر بکەن کەھەموویان لەولاتانی دیکەو بەھەبەستی سیکسفرۆشی روویان لەدوبەیی کردبوو، لەویش کاری لەشفرۆشیان ئەنجام دەدا. ئەوێ شیواوی باسە سالی رابردو کاربەدەستانی ئیمارات یاسایان دەرھینا کەسزای تووند بەسەر ئەو کەسانە دەسەپێنی ک لەھەوارەکانی سیکسفرۆشی و زۆرکاری و رەفتاری درندانە بازگانی بەمرۆفەو دەکەن. دەبی بگوتری کەدوبەیی ناوادرترین شاری کەنداو کە ئافەرەتانی سۆزانی ولاتان بەمەبەستی پارە پەیداکردن تێیدا نیشتەجی دەبن. سالی رابردو کاربەدەستانی ھەریمی کوردستان بانگەشەیی ئەوێیان دەکرد کەھەولێر دەکەن بەدوبەیی !! بەلام کوردستانیان ھەزار نەفرەت لەشاریک دەکەن کەلەماوہی یەک روژدا ۴۲۰۰ ئافەرەتی سۆزانی تیدا دەستگیر بکری.

رۆبۆتیکێ سەماکەر

یان دەستدریژی بکریتەسەر و ئازاری بدری، یەکسەر پەوھەندی بەئاسایشەو دەکات و ھەوالەکیان پێزادەگەین. وریابن ئەو رۆبۆتە گەلیک توانای دیکەشی ھەبە، کاتی ھورینیەتی بگی تواناکانی خۆی پێشان دەدات .

لەم دواییاندا پەیمانگەیی تۆژینەووی رۆبۆتەکانی زانکۆی ھاربینی ولاتی چین توانیان نمونەیکە سەیر کەھەم دەتوانی وەکو ئیشگر کار بکات، ھەم ئەگەر بتەوێ سەمات لەگەلدا دەکات ، پێشانی بێنەران بدەن.

ئەم رۆبۆتە لەتوانای داھەبە رووادی ئاوارتە ئاشکرا بکات، ئەگەر ھاتوو ئاگر بکەوتەو، شوینیکی بسووتی ، دزی بکری

بەرپرسی لایەنیکێ دەروەوێ دەستەلات داوای لەسەرۆکی پەرلەمان کردبوو کەچەند کەسیکی دەرچووی زانکۆ داہمەزینیی، ئەو لەوہولامدا گوتبووی بەبیریاری حکومەت دامەزراندن راوہستاو ئەگەر داواش بکەم داہانامەزینین !! بەلام داوی ماوہەیکە کەم ژمارەیک کەس کەدەرچووی زانکۆش نەبوون بەبیریاری سەرۆکی دیوانی حکومەت دامەزینیدران و چوار لەوانیان بۆ وەزارەتی ژینگە رەوانەکرد !!

باسی سکرێتری دوو لایەنیان بۆ کردووم، یەکیکیان پێشتر ئەندام پەرلەمانیش بوو، شەوانە لەھەولێر داہەنیشن و قومار دەکەن. نازانم قومارەکیان لەمووچەیی خۆیان دەدری یان لەو دەفترە دۆلارانی کە حکومەت پێنان دەدات؟!

بەرپرسی لایەنیک لەئەوروپاوە بەئەقلیەتی کوردستان کار دەکات، لەمەراسیمی سالیادی ھەلبجەدا داوا لەنوینیەری چاک دەکات کە وتارەکەیی تەواو نەکات و بێتەخوارووە، بەلام ئامادەبووان چەپلەیکە بەھیز بۆ نوینیەری چاک لێدەدەن و داوای لێدەکەن وتارەکەیی تەواو بکات و ھەر پێوانەش بۆ بەرپرسەکە نەکات!! ئەوێ ئەو ئاھەنگانە بێنی کەلایەنە دەستەلاتدارەکان بەبۆنەو بێبۆنە سازی دەکەن، وا دەزانن کە کوردستان چرخانەو بەچرکەش کارەبای لێنابری!! وا دەزانن کوردستان تاکە ھەژاریکی تێدا نیە!!

گورگیگ شازدە کەس بریندار دەکات

کۆدەبنەووە گەلەکۆمەکی لێدەکەن، بەلام بۆیە گورگە دەست ناپارێزی ئەوێ لێی نزیک دەکەوێتەوگازی لێدەکری و دەپەوێ بیخوات . کۆشتی ئەو گورگە ئاسان نابن، کۆلان بەکۆلان رادەکات، پەلاماری خەلک دەدات ، ھەلدەکوئیتە مالان و بەسەر بانان دەکەوێ و دەپەوێ خۆی دەریاز بکات، بەلام سەرەنجام داوی شەریکی یەک کاتزیمیری بەگەلەکۆمەکی خەلکە دەتوانن بەدارو تەورو خاکەناس گورگەبکۆژن .

، ئەوسا ھیرش بۆ دوو لای تەمەن ۱۶ سالان دەباتو برینداریان دەکات. لەئاکامی ھاتوھاواری ئەو گەنجانە خەلکێ ئاوابی